

Asia: VN/14348/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne asiakasmaksuasetuksen muutoksista

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon maksut vaikuttavat eniten pitkäaikaissairaiden ja pienituloisten elinkustannuksin, sillä he ovat palveluiden suurin käyttäjäryhmä. Tähän lukeutuu täten myös osa opiskelijoista, jotka ovat ohjattu opiskelijaterveydenhuollon ulkopuolelle. Asiakasmaksujen nosto osuu voimakkaasti heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden mahdollisuuksiin huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan, mikä puolestaan tarkoittaa muun muassa toimeentulotuen tarpeen nousua.

Suomessa joka viides aikuinen on joutunut tinkimään oman terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisestä, esimerkiksi lääkkeitä ja ruoasta, rahanpuutteen vuoksi. Viimeisen vuosikymmenen aikana asiakasmaksujen ulosottoon menevä määrä on tuplaantunut ja Suomessa kotitalouksien osuus terveydenhuoltomenoista on muita OECD-maiden keskiarvoa merkittävästi suurempi. Asiakasmaksujen noustessa voi olettaa, että suurempi osa tinkii hoitokäynneistään taloudellisista syistä. Aikainen hoidon saanti on yksilöille ja yhteiskunnalle paras vaihtoehto, sillä siten ehkäistään vaativamman ja pitkäaikaisemman hoidon ja tiettyjen sosiaaliturvien kasvavaa tarvetta.

Luonnoksen perustelumuistiossa kannustetaan hyvinvointialueita vapauttamaan pienituloisimmat asiakasmaksuista, jotta hoitoon hakeutuminen ei nähtäisi taloudellisena ongelmana. Samanaikaisesti todetaan, että alueille annettavaa rahoitusosuutta asiakasmaksujen osalta alennetaan myönnettyjen vapautusten mukaan. Tämä tarkoittaa, että asiakasmaksujen vapautusten osalta hyvinvointialueen tulisi allokoida resursseja tähän muualta. Hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne on vaikea ja

rahoituksessa oleva mekanismi ei kannusta asiakasmaksujen vapautukseen ja siten pienituloisimpien hoitoonpääsyyn tukemista.

Asiakasmaksujen ja sosiaaliturvaan tehtävien muutosten seurauksena sosiaalinen eriarvoisuus kasvaa, sillä niiden vaikutukset osuu eniten yhteiskunnan heikoimmassa asemassa oleviin. Täten SAMOK ei kannata asiakasmaksujen nostoa.

Lausuntonne todistuksista ja lausunnoista perittävistä asiakasmaksuista.

Huom! tämä kysymys on osoitettu ensisijaisesti hyvinvointialueille. Todistuksista ja lausunnoista perittävien asiakasmaksujen jatkovalmistelua varten hyvinvointialueita pyydetään tuottamaan valmistelun tueksi tietoa hyvinvointialueen antamien todistusten ja lausuntojen määristä sekä niistä saatavista asiakasmaksutuloista. Samalla mahdollisuuksien mukaan pyydämme tietoa alla olevasti eriteltynä:

- Lääkäriinlausunnot ajokorttia varten
- Lääkäriinlausunnot aselupaa varten
- Muut säädöspohjaiset lausunnot ja todistukset (jos tieto jo koottuna)
- Muut (ei-säädöspohjaiset) todistukset (jos tieto jo koottuna).

Lisäksi hyvinvointialueita pyydetään arvioimaan todistuksista ja lausunnoista perittävän asiakasmaksun nykyisen enimmäismäärän suhdetta todistusten/lausuntojen tuottamisen kustannuksiin (maksujen kustannusvastaavuus).

Tietoa tarvitaan, jotta todistuksista ja lausunnoista perittävän maksun enimmäismäärään valmisteltavan korotuksen vaikutukset hyvinvointialueen rahoitukseen voidaan arvioida hyvinvointialueiden rahoituksen turvaavalla tavalla.

-

Ståhle Julia
SAMOK ry